

مبارزه در فرانسه

رئیس جمهوری آینده فرانسه چگونه تعیین می‌شود ؟

سال ۱۹۵۸ دو گل به تصویب عمومی رسید از یکسور رئیس جمهوری فرانسه را از صورت يك مقام تشریفاتی ، به زمامداری با قدرت و اختیارات وسیع قانونی مبدل کرد و از سوی دیگر در قوانین و مقررات حاکم بر انتخابات پارلمانی چنان تغییری بوجود آورد که امکان قدرت یافتن عناصر چپ‌گرا را در پارلمان فرانسه به حداقل کاهش داد . زیرا احزاب کمونیست و سوسیالیست که جمعا قریب پنجاه درصد رای دهندگان فرانسوی را در اختیار داشتند در تمام مدت حیات جمهوری چهارم با استفاده از سیستم انتخابات یکدرجه‌ای و اکثریت نسبی نیمی از کرسی‌های پارلمان را اشغال می‌کردند ، در حالی که با سیستم انتخاباتی دو درجه‌ای جدید دو گل در جمهوری پنجم ، در مرحله اول انتخابات تنها کاندیداهائی که اکثریت مطلق ، یعنی بیش از پنجاه درصد آراء حوزه انتخابی خود را دارند به پارلمان راه پیدا میکنند و در مرحله دوم ، مبارزه انتخاباتی به کاندیداهائی که بیشترین آراء را در دور اول بدست آورده‌اند محدود می‌شود ، در نتیجه این تدبیر کاندیداهای چپ‌گرا که با استفاده از تشتت آراء در میان گروههای دست راستی غالباً با اکثریت نسبی سی تا چهل درصد آراء انتخاب می‌شدند ،

در گذشت ژرژ پمپیدو رئیس جمهوری فرانسه ، که از تاریخ کناره‌گیری دو گل از ریاست جمهوری فرانسه در سال ۱۹۶۹ ، با اینطرف زمام امور آنکشور را در دست داشت بحران سیاسی واجتماعی فرانسه را که در سالهای اخیر و بخصوص پس از انتخابات پارلمانی سال گذشته ابعاد وسیع‌تری یافته بود به نقطه اوج خود رسانده و مبارزه‌ایکه بر سر جانشینی رئیس جمهوری فقید فرانسه در گرفته ، در واقع يك مبارزه سرنوشته برای ادامه حیات جمهوری پنجم فرانسه و بقاء یافنای گلیمس می‌باشد .

جمهوری پنجم فرانسه ، که در واقع محصول فکر و اندیشه دو گل و میراث او است در سال ۱۹۵۸ پس از يك دوران طولانی هرج و مرج سیاسی در فرانسه که محصول شرایط بعد از جنگ دوم جهانی بود پابرمسده وجود نهاد و دو گل که بدنبال قیام ژنرالها و در شرایطی غیرعادی زمام امور فرانسه را بدست گرفته بود ابتدا با گرفتن اختیارات وسیع از پارلمان و سپس مراجعه به آراء عمومی مردم فرانسه برای تغییر قانون اساسی به عمر جمهوری چهارم فرانسه و قانون اساسی آن که از پایان جنگ دوم جهانی حاکم بر سرنوشته فرانسه بود پایان داد . قانون اساسی جمهوری پنجم که در فرانسوم

برای جلوگیری از موفقیت نامزدهای چپ آراء خود را یکجا بنام کاندیدای واحد دست راستی داده و راه ورود نامزد حزب کمونیست یا سوسیالیست را به پارلمان سد می کردند.

با چنین تدبیری بود که در اولین انتخابات پارلمانی جمهوری پنجم فرانسه تعداد نمایندگان حزب کمونیست در پارلمان از ۱۵۰ نفر به ۱۰ نفر تقلیل یافت، در حالیکه در تعداد آراء حزب کمونیست نسبت به انتخابات قبل تغییر زیادی حاصل نشده بود. تعداد نمایندگان حزب سوسیالیست نیز به کمتر از یک سوم گذشته کاهش یافت و در دو انتخابات بعدی دوران زمامداری دو گل هم تغییر محسوسی در این وضع حاصل نشد، زیرا علاوه بر آنچه گفته شد. در جناح چپ نیز وحدت نظری برای مبارزه با جناح راست وجود نداشت و کاندیداهای کمونیست و سوسیالیست که در جریان مبارزات انتخاباتی در برابر هم قرار می گرفتند آراء رای دهندگان چپ را نیز به دو قسمت کرده، راه پیروزی عناصر دست راستی را هموار می ساختند اما این وضع پس از کناره گیری دو گل در سال ۱۹۶۹ و انتخاب ژرژ پمپیدو و بعنوان دومین رئیس جمهوری فرانسه در دوران جمهوری پنجم روبه تغییر نهاد و این تغییر نه فقط از خروج دو گل از صحنه سیاست فرانسه و تضعیف جناح راست، بلکه از تغییر کادر رهبری احزاب کمونیست و سوسیالیست و تقویت فکر اتحاد و همبستگی بین آنها ناشی میشد. در نتیجه این وحدت و اشتراك مساعی احزاب کمونیست و سوسیالیست بود که در آخرین انتخابات پارلمانی فرانسه (مارس ۱۹۷۳) جبهه واحد چپ ۴۶ درصد مجموع آراء را بدست آورد و تعداد نمایندگان کمونیست و سوسیالیست از ۹۱ نفر در پارلمان قبلی به ۱۷۷ نفر در پارلمان فعلی افزایش یافت.

در دور اول توفیق نمی یافتند و در دور دوم نیز که مبارزه به یک کاندیدای دست چپی و یک کاندیدای دست راستی محدود می شد، تمام رای دهندگانی که در دور اول به کاندیداهای گروههای مختلف دست راستی رای داده بودند،

ژرژ پمپیدو رئیس جمهوری فقید فرانسه که مبتلی به سرطان بود تا آخرین لحظه حیات در برابر این بیماری مهلك مقاومت کرد و کاخ الیزه را ترك نتفت.

در جمهوری چهارم فرانسه رئیس جمهوری از طرف پارلمان انتخاب می‌شد، درحالی‌که بموجب قانون اساسی جمهوری پنجم، انتخاب رئیس جمهوری با رأی مستقیم مردم انجام می‌گیرد.

قانون اساسی فرانسه فاصله بین مرگ یا کناره گیری و یا پایان مدت زمامداری یک رئیس جمهوری را با انجام انتخابات بعدی برای تعیین رئیس جمهوری جدید حداکثر ۳۵ روز تعیین کرده است و با توجه به این سابقه که انتخابات در یک روز یکشنبه انجام می‌شود دولت فرانسه با تعیین روز پنجمه (پانزدهم اردیبهشت) برای انجام انتخابات ریاست جمهوری در واقع آخرین مهلت ممکن را برای انجام این انتخابات در نظر گرفته است.

شرایط قبول هر یک از کاندیداهای شرکت در مبارزه انتخاباتی اینست که کاندیدای مزبور حداقل از طرف یکصد نفر از انتخاب شدگان (نمایندگان مجلسین یا انجمن‌های شهرداری) به شورای قانونگذاری فرانسه معرفی شود، شرط دیگر پرداخت ده هزار فرانک بمنوان سپرده به صندوق شورای قانونگذاری و نظارت بر انتخابات میباشد که در صورت عدم موفقیت هر یک از کاندیداها در بدست آوردن حداقل ۵ درصد کل آراء نفع دولت ضبط خواهد شد و این تدبیر از آن جهت اتخاذ شده است که کاندیداهائی که زمینه کافی برای جلب آراء عمومی را ندارند حتی الامکان از شرکت در مبارزات انتخاباتی و تشتت آراء خودداری نمایند.

هر یک از کاندیداها در جریان مبارزه انتخاباتی دو ساعت حق استفاده از وقت رادیو تلویزیون دولتی فرانسه را دارند و این مدت را می‌توانند بمیل خود به آگهی‌های کوتاه انتخاباتی یا مباحثه و سخنرانی اختصاص دهند. انتخابات ریاست جمهوری می‌تواند در

نتایج انتخابات پارلمانی سال ۱۹۷۳ و موفقیتی که در نتیجه وحدت و هماهنگی احزاب چپ نصیب آنها شد بر انتخابات ریاست رئیس جمهوری آینده فرانسه هم سنگینی میکند، زیرا کمونیستها و سوسیالیستها که از یگانگی و اشتراک مساعی خود در انتخابات پارلمانی گذشته نتایج خوبی بدست آورده‌اند در انتخابات ریاست جمهوری آینده نیز خط مشی واحدی در پیش گرفته و به کاندیدای واحدی رای خواهند داد، درحالی‌که جناح راست پس از گذشت پمپیدو بیش از پیش دچار نفاق و تفرقه شده و کثرت تعداد کاندیداهای مقام ریاست جمهوری در این جناح شانس موفقیت کاندیدای احزاب چپ را افزایش داده است.

از سوی دیگر در میان کاندیداهای جناح راست بجز یک نفر (ژاک شابان دلماس) که از پیروان و معتقدین دو گل بوده و خواهان ادامه راه دو گل در سیاست داخلی و خارجی فرانسه است، هیچیک از کاندیداها به اصولی که دو گل جمهوری پنجم فرانسه را بر اساس آن بنا نهاده بود معتقد نیستند و به همین جهت است که می‌توان گفت مبارزه انتخاباتی کنونی فرانسه یک مبارزه سرنوشت برای ادامه حیات جمهوری پنجم فرانسه و بقا و یافنای گلیسم می‌باشد.

رئیس جمهوری فرانسه چگونه

انتخاب می‌شود

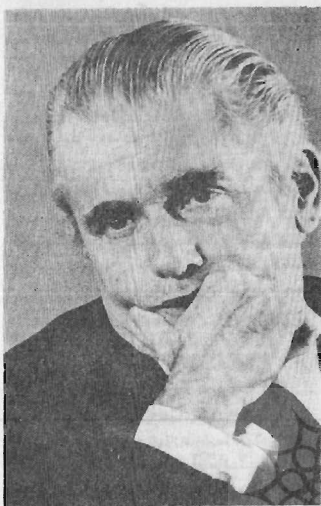
قبل از بررسی اوضاع سیاسی کنونی فرانسه و شانس هر یک از کاندیداهای فعلی جانشینی پمپیدو برای احراز مقام ریاست جمهوری توضیحاتی در اطراف نحوه انجام انتخابات ریاست جمهوری در فرانسه و تشریفات این انتخابات ضروری بنظر میرسد.

یک یا دو مرحله انجام شود. انتخاب رئیس جمهوری در مرحله نخست در صورتی امکان پذیر است که یکی از کاندیداها بیش از پنجاه درصد مجموع آراء مآخوذه را بدست آورده و بعبارت دیگر با اکثریت مطلق در دور اول انتخابات موفق شود. در غیر این صورت، دوهفته بعد از انتخابات مرحله اول، انتخابات مجددی بعمل می آید و این بار فقط دو نفر از کاندیداها که در مرحله اول نسبت به دیگران آراء بیشتری داشته اند در برابر هم قرار میگیرند. البته اگر یکی از کاندیداها ردیف اول و دوم یا هر دو آنها انصراف خود را از شرکت در انتخابات مرحله دوم اعلام نمایند ممکنست به ترتیب نفرات سوم یا چهارم وارد مبارزه شوند، ولی بهرحال مبارزه انتخاباتی در مرحله دوم فقط بین دو نفر است که هر یک آراء بیشتری بدست بیاورند مقام ریاست جمهوری فرانسه را احراز خواهند نمود.

دوره ریاست جمهوری در فرانسه بموجب قانون اساسی جمهوری پنجم هفت سال است. لیکن نهمه تجدید نظر در این قانون و کاهش مدت یکدوره ریاست جمهوری از هفت به پنج سال در اواخر زمامداری پمپیدو، و از طرف خود او آغاز شد و از آنجائیکه این فکر طرفداران زیادی در فرانسه دارد بعید نیست که بلافاصله پس از انجام مراسم انتخابات ریاست جمهوری موضوع کاهش دوره ریاست جمهوری از هفت سال به پنج سال هم عملی شود و جانشین پمپیدو بجای هفت سال، پنج سال در این مقام باقی بماند.

وحدت در جناح چپ، تشمت در جناح راست

مبارزه بر سر جانشینی پمپیدو حتی قبل از درگذشت او و بارواج شایعاتی که درباره بیماری

«ژاک شابان دلماس» کاندیدای اصلی کمیتها در انتخابات ریاست جمهوری فرانسه ۵۹ سال دارد مهمترین مشاغل سیاسی وی ریاست مجلس ملی فرانسه و نخست وزیری بوده و اکنون نماینده مجلس ملی فرانسه و شیردار برده میباشد.

وا احتمال مرگ یا کناره گیری او انتشار یافته بود آغاز شده و کسانی که امروز برای جانشینی پمپیدو وارد مبارزه شده اند در زمان حیات او مقدمات این مبارزه را فراهم ساخته بودند.

کنگره حزب طرفدار دوگل بنام «اتحاد دمکراتها برای جمهوری» که در اواخر سال ۱۹۷۳ در شهر نانت تشکیل شد نخستین مرحله این مبارزه بود و با درخشش «ژاک شابان دلماس» در این کنگره نام وی در صدر لیست کاندیداها

« والری ژیسکارستن » وزیر دارایی و اقتصاد فرانسه که از پشتیبانی محافظه کاران و میانه روها برخوردار است ۴۸ سال دارد و از جوانترین کاندیدهای ریاست جمهوری فرانسه بشماره می آید.

داشت، ولی این پیشنهاد او فقط از طرف ادگار فور استقبال شد، ژیسکارستن کناره گیری خود را بنفع مسمر موکول به انصراف شاپان دلماس از شرکت در مبارزات انتخاباتی نمود، لیکن چون شاپان دلماس حاضر به خروج از صحنه مبارزه نشد، ژیسکارستن هم در صحنه باقی ماند و پیر مسمر که در چنین شرایطی هیچگونه شانس موفقیتی نداشت از اعلام نامزدی خود صرف نظر کرد.

علاوه بر ژاک شاپان دلماس و ژیسکارستن کاندیدای قوی دیگری که از جناح راست خود را نامزد مقام ریاست جمهوری کرده است « ژان روایه » وزیر سابق بازرگانی و پست و تلگراف فرانسه میباشد که در میان افراد طبقه متوسط و بخصوص کسبه فرانسه محبوبیت زیادی دارد و هر چند شانس موفقیت او در انتخابات کمتر از دو کاندیدای دیگر میباشد. قدم مسلم اینست

جان شینی بمپیدو قرار گرفت. شاپان دلماس تصمیم خود را برای نامزدی مقام ریاست جمهوری فرانسه فردای اعلام خبر مرک بمپیدو اعلام داشت و کمیته مرکزی و گروه پارلمانی گلیست ها هم با اکثریت قابل توجهی نامزدی وی را برای مقام ریاست جمهوری تأیید کردند.

پس از اعلام انتخاب ژاک شاپان دلماس بعنوان کاندیدای گلیست ها نام « فرانسوا میتران » دبیر اول حزب سوسیالیست فرانسه بعنوان کاندیدای مشترک جبهه واحد احزاب سوسیالیست و کمونیست اعلام گردید.

اگر کاندیداهای جناح چپ و راست منحصر به این دو نفر بود پیش بینی وضعی که در دور اول انتخابات ریاست جمهوری فرانسه در روز پانزدهم اردیبهشت پیش خواهد آمد امکان پذیر بود، اما در حال حاضر علاوه بر کسانیکه از طرف احزاب و گروههای کوچک سیاسی کاندیدای ریاست جمهوری شده اند در جناح طرفدار گلیست ها و موثلفین آنها شش و اختلاف شدیدی بروز کرده و کاندیداهای دیگری نیز از همین جناح وارد مبارزه شده اند.

نخستین شخصیتی که در جناح طرفدار گلیست ها خود را کاندیدای مقام ریاست جمهوری کرده « ادگار فور » نخست وزیر اسبق و رئیس مجلس ملی فرانسه بود. بدنبال وی ژاک شاپان دلماس تصمیم خود را برای نامزدی مقام ریاست جمهوری اعلام داشت و سپس « والری ژیسکارستن » وزیر دارایی و اقتصاد فرانسه وارد میدان شد.

« پیر مسمر » نخست وزیر فرانسه که خود نیز داعیه ریاست جمهوری داشت بعد از اعلام نامزدی شخصیت های نامبرده بعنوان حفظ وحدت جناح راست آمادگی خود را برای شرکت در مبارزه انتخاباتی بشرط انصراف کاندیدای دیگر این جناح اعلام

اول انتخابات به خود اختصاص خواهند داد و در مجموع درصد قابل توجهی از آراء کاندیدا های اصلی اکثریت خواهند کاست.

در يك تحليل كلي از جریان مبارزات انتخاباتی فرانسه میتوان گفت که قسمت اعظم آراء جناح راست بين ژاك شابان دلماس و ژيسکار دستن تقسیم خواهد شد. شابان دلماس رئیس اسبق مجلس ملی فرانسه و نخست وزیر سابق - که در زمان جنگ دوم جهانی هم از قهرمانان نهضت مقاومت فرانسه بوده در میان پیروان متمصب دو گل و گلیست های جوان طرفدار زیادی دارد، لیکن ورود ژان رویه کاندیدای دیگر گلیست که تعدادی از آراء طبیعی شابان دلماس را بطرف خود جلب خواهد کرد موقعیت وی را در برابر ژيسکار دستن بخطر انداخته است. شابان دلماس در میان رهبران قدیمی گلیست ها و عناصر محافظه کار نیز طرفداران زیادی ندارد و کاندیدای مورد علاقه آنها در شرایط فعلی ژيسکار دستن رهبر حزب جمهوریخواه مستقل می باشد که در دوران زمامداری دو گل و پمپیدو همواره در کنار گلیست ها بوده و بزرگترین شخصیت اقتصادی فرانسه بشمار می آید. ژيسکار دستن حتی قبل از مرگ پمپیدو هم یکی از نامزدهای اصلی جانشینی وی بشمار می آمد و اعلام نامزدی وی برای مقام ریاست جمهوری در شرایط فعلی تعداد قابل توجهی از آراهای را که در دو انتخابات گذشته موجب پیروزی گلیست ها شده از چنگ شابان دلماس بدر خواهد آورد.

در مقابل تشتت و پراکنندگی در جناح راست در جناح چپ وحدت نظر بی سابقه ای بچشم می خورد و جز میتران رهبر ۵۷ ساله حزب سوسیالیست شخصیت قوی دیگری برای نامزدی جناح چپ در انتخابات آینده معرفی نشده است. میتران که در انتخابات سال ۱۹۶۵ فرانسه

که تعداد زیادی از آراء گلیست ها در دور اول انتخابات بنام وی در صندوق ها ریخته خواهد شد و بهمین نسبت از تعداد آراء کاندیداهای دیگر کاسته خواهد شد.

تا روز شانزدهم آوریل (۲۷ فروردین) که آخرین روز مهلت اعلام نامزدی مقام ریاست جمهوری بود علاوه بر سه کاندیدای نامبرده پیش از بیست نفر دیگر نیز از گروه های مختلف دست راست و میانه رو خود را نامزد مقام ریاست جمهوری فرانسه کرده بودند، که هیچیک از آنها شانس موقیبتی در انتخابات آینده ندارند، معذاهر يك از آنها تعداد کمی از آراء رای دهندگان فرانسوی را در دور

د فرانوا میتران، رهبر ۵۷ ساله حزب سوسیالیست فرانسه که ۹ سال قبل در مقابل دو گل خود را کاندیدای ریاست جمهوری فرانسه کرد و ۴۵ درصد آراء را بدست آورد، در این انتخابات بیشتر از هر زمان دیگری به موقیبت خود امیدوار است.

«ژان روابه» سومین نامزد قوی ریاست جمهوری فرانسه از جناح راست

قرار خواهد گرفت و این بار شانس پیروزی یکی از دو کاندیدای موفق جناح راست بیش از میتران خواهد بود، زیرا آراء متشقت و پراکنده جناح راست در دور اول انتخابات، هنگام برگزاری دومین دور انتخابات در اواخر اردیبهشت ماه یکجا بنام رقیب میتران به صندوق های اخذ آراء ریخته خواهد شد و همه فرانسویانی که در دور اول انتخابات آراء خود را بنام کاندیدا های مختلف جناح راست در صندوق ها ریخته اند این بار بخاطر جلوگیری از انتخاب میتران به کاندیدای واحد جناح راست رای خواهند داد، زیرا بسیاری از فرانسویان، بخصوص طبقه متوسط و کشاورزان فرانسوی از روی کار آمدن يك حکومت سوسیالیست - کمونیست در فرانسه نگرانند و همین بیم و نگرانی بزرگترین عامل موفقیت هر کاندیدای دست راستی در برابر نامزد ریاست جمهوری جناح چپ می باشد.

منوچهر راستین

در برابر دو گل قرار گرفت و ۴۵ درصد مجموع آراء را بدست آورد، باتشکل و پیشرفت جناح چپ از آن تاریخ بپدید آمدن احتمال قوی آراء بیشتری بدست خواهد آورد و اگر تشقت آراء و پراکندگی در جناح راست ادامه پیدا کند احتمال موفقیت او در دور اول انتخابات نیز بپدید به نظر نمی رسد.

البته احتمال اینکه میتران در دور اول انتخابات بیش از پنجاه درصد مجموع آراء را بدست بیاورد هنوز هم خیلی کم است، معینا در صورت تشقت آراء جناح راست میتران در انتخابات روز پانزدهم اردیبهشت بر شایان دلماس و سایر کاندیداهای جناح راست پیشی خواهد گرفت و در نخستین دور انتخابات ریاست جمهوری مقام اول را احراز خواهد کرد.

در هر حال آنچه قطعی بنظر می رسد اینست که در دور دوم انتخابات فرانسوا میتران در برابر شایان دلماس یا والرئیس کاردار سنن